

برای جهانی شدن باید ایرانی تر شد

گفت و گو با نهال تجدد پژوهشگر و نویسنده کتاب «ایرانی تر»/ بخش دوم و پایانی

رضا صائمی
خبرنگار گروه فرهنگ

در بخش دوم گفت و گو با نهال تجدد؛ نویسنده و پژوهشگر ایرانی مقیم فرانسه، سراغ کتاب آخر او یعنی «ایرانی تر» رفتیم و به بهانه آن از مفهوم ایران و ایرانی، مؤلفه‌ها و شاخص‌های آن و اینکه چگونه در جهان مدرن امروز که بر مدار جهانی شدن قرار دارد، می‌توان ایرانی بود. نهال تجدد معتقد است، تجربه شخصی‌اش از زیستن در جهان غرب و همسر فرانسوی‌اش «ژان کلود کری پر» که از فیلمنامه نویس‌های مهم فرانسه و سینمای جهان است، ایرانی تر شد و به میانجی همین ایرانی تر شدن توانست موفق به جهانی شدن و تعامل و گفت و گو با فرهنگ‌های دیگر شود. او معتقد است، برای جهانی شدن باید ایرانی تر شد و التزام به هویت ملی و غنی کردن آن، راهی برای گفت و گو با جهان و کنشگری مؤثر در سطح جهانی است. برای درک بهتر این معنا بخش دوم گفت و گو با نهال تجدد را در اینجا بخوانید.

شما به پویایی و زنده بودن فرهنگ ایرانی اشاره کردید و این می‌تواند به این معنا باشد که این فرهنگ احیاء نشده، بلکه حیاتش همواره در گذر تاریخ تداوم داشته است؟
همینطور است. ببینید الان بسیاری از کشورهای عربی و همسایه‌های مادر خلیج فارس، تمدن جدید را خریدند و در خلق آن نقش چندانی نداشته‌اند. من هر بار به ایران سفر می‌کنم، متوجه می‌شوم که چقدر فرهنگ ایرانی زنده است. یک‌بار با همسرم در تهران شاهد یک صف طولانی بودیم که زیر باران ایستاده‌اند. از من پرسید، این صف چیست؟ گفتم، صف تاتار است. گفت، مردمی

معتقدم، با وجود فرازونشیب‌های تاریخی که گاه بسیار ملتهد هم بوده اما همچنان به راه خود ادامه داده و پویایی آن تداوم داشته است. من شک ندارم و به جرأت و صراحت می‌گویم، فرهنگ ایرانی یک فرهنگ زنده است.

ما در ایران تنوع قومی زیادی داریم. وقتی از ایرانی‌تر می‌گویید، جایگاه قومیت در آن کجاست. آیا ایرانی بودن دچار تعارض و تضاد با قومیت و فرهنگ قومی هم می‌شود یا آن را در برمی‌گیرد و به قول معروف چون که صد آمد نود در پیش ماست؟

من فکر می‌کنم که اصالت از جایی به خصوص آمدن و ریشه در یک جغرافیا و سرزمین داشتن موجب می‌شود که بتوان به همه جا رفت و جهانی شد. از این حیث قومیت در درون ملیت استقرار می‌یابد و از ملی بودن به جهانی شدن تبدیل می‌شود. من موقع زایمان دخترم، اسم تمام دهات اطراف روستایی که ما به آنجا تعلق داریم، مثل یک ورد به ذهن و زبانم می‌آمد. می‌خواهم بگویم که قومیت همواره در ضمیر ناخودآگاه فردی و جمعی انسان حضور دارد و تأثیرش را می‌گذارد و در کنار ملیت، بخشی از هویت انسان را می‌سازد؛ حتی اگر نسبت به آن خودآگاهی نداشته باشد. جالب اینکه همسرم ژان کلود هم زاده روستایی در فرانسه است و در گورستانی در همان روستا که در ۲۵۰ متری خانه‌شان قرار دارد، دفن شده است. خود او در مستندی که مکزیک‌ها درباره‌اش ساخته بودند، جایی می‌گوید من برای اینکه به آن گورستان بروم که ۲۵۰ متر با خانه ما فاصله دارد، تمام دنیا را گشتم. اسم آن مستند هم ۲۵۰ متر است. ژان کلود بسیار ریشه در روستای خودش داشت و وقتی به آنجا می‌رفت، فرانسوی را به گویش روستایی زادگاهش که اوکسیتا نام داشت، حرف می‌زد. خودش می‌گفت، این پیوند به آن روستا و آن قومیت اوکسیتایی نه تنها موجب شد که یک فرانسوی برجسته باشد، بلکه باعث شد بتواند با تمام کارگردان‌های مختلف جهان همکاری کند. در واقع او هویت جهانی خود را مدیون و محصول اصالت قومی خود می‌دانست.

با ژان کلود به روستای اجدادی خود در شمال هم رفتید؟
بله. جالب اینکه من در آن خانه روستایی که خیلی داغان شده بود، معذب بودم اما ژان کلود وقتی به آنجا آمد، یک لحاف انداخت و روی زمین خوابید و خیلی هم احساس راحتی می‌کرد. آنقدر آنجا راحت بود که من راحت شدم و دیگر احساس معذب بودن نمی‌کردم. او همه چیز را برابری راحت‌تر می‌کرد به این دلیل که خودش با زندگی راحت بر خورد می‌کرد، اساساً زندگی را سخت نمی‌گرفت و همواره سعی می‌کرد با ماهیت و کارکرد هر چیزی مواجه شود، نه ظاهرش.

زندگی شما در واقع گفت و گو و همزیستی بین دو تمدن است...

اصلاً کتاب «ایرانی تر»، روایت همین معناست و به همین دلیل دو بخش ایران و انبران دارد که این تعامل و همزیستی یک ایرانی و یک فرانسوی را بیان می‌کند. وقتی با یک انسان غربی در این سطح ارتباط داشته باشید، ارتباطی که بتوانید یکدیگر را کامل کنید به وجود می‌آید. من وقتی سال اول چین‌شناسی به دانشگاه رفتم، سرکلاس مانویت، استاد میشل تاردیو تا اسم مرا خواند، گفت شما چند سبستی با رضا تجدد دارید؟ وقتی فهمید پدرم است، با احترام ویژه‌ای با من برخورد کرد و گفت، شما باید به جای من پشت میز بنشینید. پدرم الفهرست ابن ندیم را تصحیح کرده بود

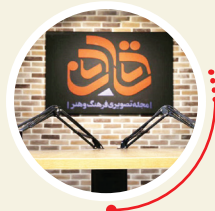
شمار شهدای خبرنگار غزه به ۱۰۹ نفر رسید

در حمله هوایی به خودروی خبرنگاران در غرب خان یونس در جنوب نوار غزه «مصطفی ثریا» و «حمزه» پسر «وائل الدحدوح»، خبرنگار الجزیره به شهادت رسیدند. جماران ضمن اعلام این خبر به نقل از الجزیره نوشت، وائل الدحدوح پیش از این در حمله هوایی رژیم اشغالگر به غزه، اعضای خانواده‌اش از جمله همسر، پسر، دختر و نوه‌اش را از دست داده بود. اعضای خانواده الدحدوح در بمباران خانه‌ای در اردوگاه النصیرات در مرکز نوار غزه که پس از آوارگی در آن سکونت گزیده بودند، به شهادت رسیدند. همچنین «مصطفی ثریا» روزنامه‌نگار به همراه «حمزه»، پسر وائل الدحدوح در بمباران صهیونیست‌ها که خودروی خبرنگاران را در غرب خان یونس هدف قرار داد، به شهادت رسید. با شهادت این دو خبرنگار، شمار شهدای خبرنگار در نوار غزه از هفتم اکتبر تاکنون به ۱۰۹ نفر رسید.

حکم اعدام برای مربی فوتبال

مربی یک مدرسه فوتبال که ۸ پسر نوجوان را مورد آزار و اذیت قرار داده بود، با حکم قضات دادگاه کیفری یک استان تهران به اعدام محکوم شد. روزنامه «ایران» ضمن اعلام این خبر نوشت، متهم ۴۰ ساله که خود را مربی فوتبال معرفی کرده و در یک کلاس فوتبال واقع در شرق تهران فعالیت داشت، طبق گفته شاکی‌های پرونده، پسران نوجوان را به خانه‌اش کشاند و مورد آزار قرار می‌داد. در جلسه دادگاه که به صورت غیرعلنی و پشت درهای بسته برگزار شد، ۸ پسر نوجوان ۱۲ تا ۱۳ ساله یک‌به‌یک به تشریح ماجرا پرداختند و برای متهم به اتهام لواط در خواست مجازات اعدام کردند. پدر یکی از شاکی‌های پرونده نیز گفته آن‌طور که شنیده است، این متهم چند سال قبل نیز به همین جرم دستگیر شده، اما با رضایت خانواده شاکی‌ها توانسته است از مجازات‌هایی بماند.

مجله تصویری «قاف» متولد شد

در عصر رسانه‌های تصویری که از شمار نشریات مکتوب و کاغذی کم شده است، شاهد ظهور مجله‌های تصویری هستیم که مخاطبان بیشتری دارد. مجله تصویری «قاف» به میزبانی اکبر نبوی، روزنامه‌نگار، پژوهشگر، منتقد سینما و تلویزیون و با همکاری روزنامه فرهیختگان متولد شد. فرهیختگان ضمن اعلام این خبر نوشت، «قاف» بنا دارد از قاب گفت و گو با اهالی فرهنگ و هنر به خصوص سینما و تلویزیون، به مسائل مهم، تاریخی و روز مخاطبان فرهنگ بپردازد. در این مجله تصویری هر هفته اکبر نبوی میزبان چهره‌های مهم فرهنگی و هنری خواهد بود و فایل تصویری، صوتی و مکتوب گفت و گوها به صورت منظم از طریق شبکه‌های اجتماعی و روزنامه فرهیختگان منتشر خواهد شد. اولین قسمت این مجله تصویری به زودی منتشر خواهد شد.

عکس: نستاره کاظمی، هم‌چین